

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม ของราษฎรได้รับการจัดสรรที่ดินจากรัฐเนื่องจากถูกเวนคืนที่ดินไปก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ และเพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นในการให้ความสำคัญกับปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่อการตัดสินใจเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จัดสรร จำนวนรวม 230 ตัวอย่าง ซึ่งผลของการศึกษาจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้โดยแยกการนำเสนอ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1 บริบทของพื้นที่

4.1.1 โครงการก่อสร้างเขื่อนแม่กวงอุดมธารา

เขื่อนแม่กวงอุดมธารา เป็นเขื่อนที่สร้างขึ้นจากราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในปี พ.ศ.2518 เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเรื่องอุทกภัย ให้แก่ราษฎรที่อาศัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กวงสายนี้ ได้แก่ ราษฎรอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันทราย อำเภอสันกำแพง ในจังหวัดเชียงใหม่ และในเขตอำเภอเมือง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน รวมทั้งเพื่อกักเก็บน้ำ ที่มีปริมาณมากในฤดูฝนไว้ใช้ในฤดูแล้งถัดไปในพื้นที่การเกษตร 175,000 ไร่ ในพื้นที่การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน และเพื่อสร้างอาชีพประมงให้แก่ราษฎรในบริเวณหน้าเขื่อนต่อไป

โดยการก่อสร้างได้กำหนดให้มีลักษณะเป็นเขื่อนดินเก็บกักน้ำ ซึ่งมีความจุอ่างเก็บน้ำ 163 ล้านลูกบาศก์เมตร สร้างในปีพ.ศ. 2533-2534 ใช้งบประมาณในการก่อสร้างทั้งสิ้น 3,090 ล้านบาท (ประกอบด้วยเงินกู้ของรัฐบาลญี่ปุ่น (OECF) ในวงเงิน 1,478.50 ล้านบาท และงบประมาณไทยสหทบอีกจำนวน 1,611.50 ล้านบาท) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาลุ่มน้ำแม่กวงให้มีน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกในเขตอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อการอุปโภคและบริโภคภายในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนและเพื่อป้องกันอุทกภัยภายในเขตจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน ปัจจุบันสามารถส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกในเขต

อำเภอสันทราย อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันกำแพง กิ่งอำเภอบ้านธิ และอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้วยการส่งน้ำผ่านคลองส่งน้ำฝั่งขวาและคลองส่งน้ำฝั่งซ้าย

โดยลักษณะของตัวเขื่อนประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ เขื่อนฝั่งขวา เป็นเขื่อนดินชนิด Zoned Earth Fill สร้างเพื่อปิดกั้นช่องเขาขาดทางฝั่งขวา มีความยาว 640 เมตร ความสูง 42 เมตร สันเขื่อนอยู่ที่ระดับ +390 รทก. ความกว้างผิวจราจรบนสันเขื่อน 8.0 เมตร ได้ตัวเขื่อนได้สร้างท่อส่งน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กมีเส้นผ่าศูนย์กลางด้านเหนือน้ำ 1.20 เมตร และลดลงเหลือ 0.80 เมตรด้านท้ายน้ำ ความยาว 304 เมตร สามารถระบายน้ำได้สูงสุด 2.9 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที เพื่อส่งน้ำให้แก่คลองส่งน้ำฝั่งขวา และเขื่อนฝั่งซ้าย เป็นเขื่อนดินชนิด Zoned Earth Fill สร้างเพื่อปิดกั้นช่องเขาขาดทางฝั่งซ้าย มีความยาว 655 เมตร ความสูง 54 เมตร สันเขื่อนอยู่ที่ระดับ +390 รทก. ความกว้างผิวจราจรบนสันเขื่อน 10.00 เมตร ได้ตัวเขื่อนได้สร้างท่อส่งน้ำ มีเส้นผ่าศูนย์กลางด้านเหนือน้ำ 3.00 เมตร และลดลงเหลือ 1.80 เมตร ด้านท้ายน้ำ ความยาว 315 เมตร สามารถระบายน้ำได้สูงสุด 12.8 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที เพื่อส่งน้ำให้แก่คลองส่งน้ำฝ่ายซ้าย

ปัจจุบันคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย คลองขอยและอาคารประกอบเป็นระบบส่งน้ำที่รับจากท่อส่งน้ำของเขื่อนฝั่งซ้ายเพื่อส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรในเขตอำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ กิ่งอำเภอบ้านธิและอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน รวมพื้นที่เพาะปลูกจำนวน 88,690 ไร่ (14,190 เฮกแตร์) คลองส่งน้ำสายใหญ่มีความยาว 76.30 กิโลเมตร และคลองขอยมีความยาวรวม 175.50 กิโลเมตร โดยคลองส่งน้ำสายใหญ่สามารถส่งน้ำได้สูงสุด 12.8 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที (ดูแผนที่ 4.1)

4.1.2 การช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่เขตน้ท่วม

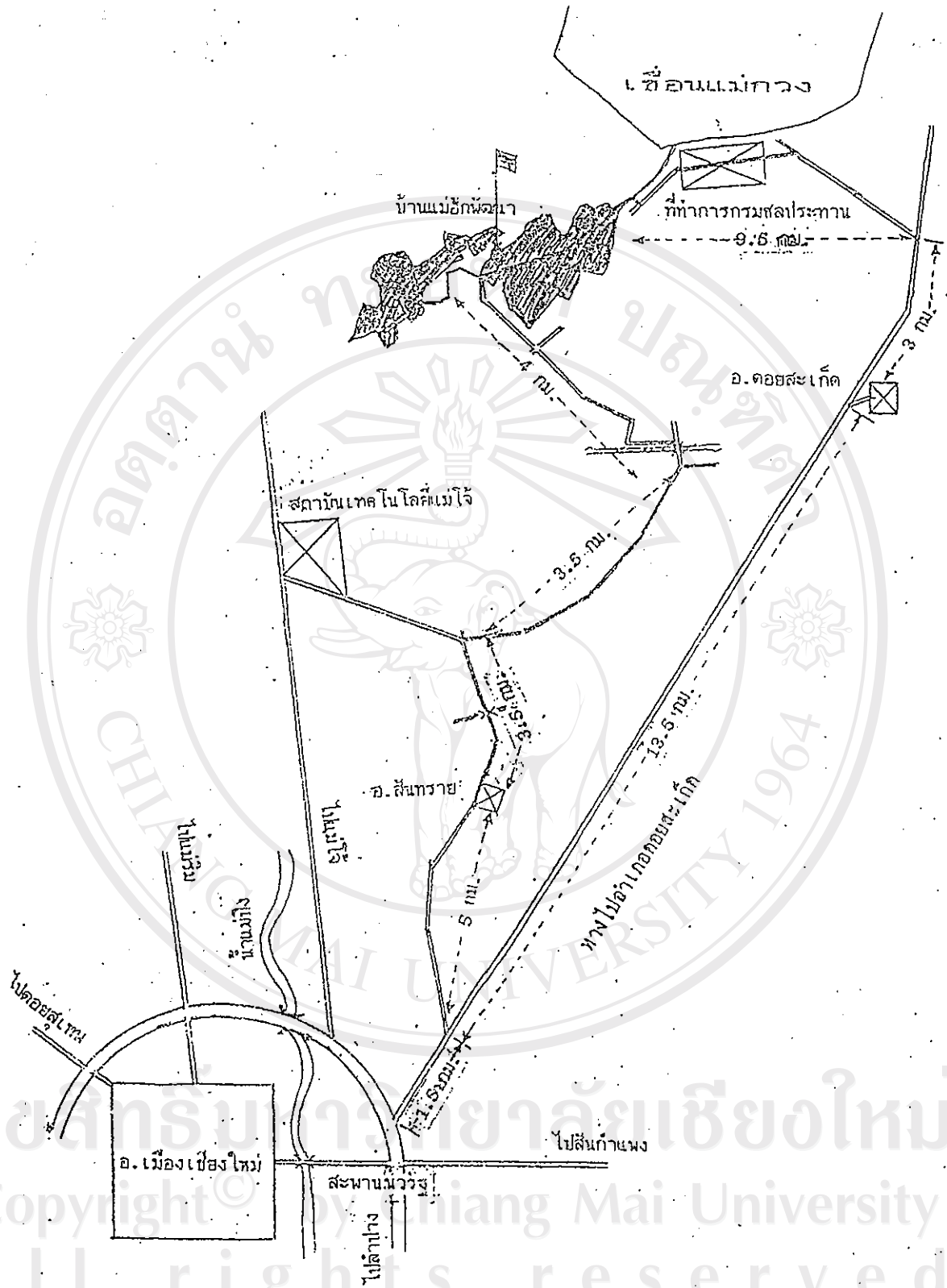
สำหรับราษฎรที่มีพื้นที่อยู่ในบริเวณก่อสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำมีจำนวน 309 ครอบครัว ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มาเป็นเวลานาน มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับทรัพยากรในท้องถิ่น และอาศัยการเพาะปลูก การทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ที่สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว โดยหลังจากที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อน โครงการได้ดำเนินการช่วยเหลือราษฎรดังกล่าว ในรูปของการโดยจัดหาที่ดินชดเชยให้เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน ตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

โครงการฯ ได้ขออนุมัติใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าสันทราย บริเวณตำบลหนองแห้ง ตำบลเมืองเดินและตำบลสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 5,000 ไร่ ออกแบบวางผังแปลงที่ดินจัดสรรให้แก่ราษฎรเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินครบครัวละ 7 ไร่ พร้อมมอบสิทธิให้อยู่อาศัยและทำกินได้ตลอดชีพ แต่จะโอนถ่ายสิทธิไปยังผู้อื่นไม่ได้นอกจากการตกทอดทางมรดก โดยใช้วิธีการจัดสรร รวบรวมรายชื่อชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด ให้มาลงชื่อในทุกครัวเรือน แล้วดำเนินการจัดสรรแปลงที่ดิน โดยการจับสลากครัวเรือนละหนึ่งแปลงตามจำนวนไร่ที่ได้ทำการกำหนดไว้ ซึ่งพิจารณาได้จากแผนผังที่ 4.2

นอกจากนั้นหลังจากได้ดำเนินการจัดสรรที่ดินแล้วเสร็จ ทางกรมชลประทานได้ทำการปรับปรุงพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ที่จำเป็นในโครงการที่ดินจัดสรร รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในโครงการ ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. ก่อสร้างเส้นทางคมนาคม ในรูปถนนคอนกรีตเข้าบริเวณพื้นที่จัดสรรทุกแปลงและถนนเชื่อมที่ดินภายในโครงการทั้งหมด

2. ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก และก่อสร้างระบบส่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกอุปโภค และบริโภคให้ที่ดินทุกแปลง โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กจำนวน 3 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำห้วยเกี๋ยง มีความจุ 400,000 ลูกบาศก์เมตร พร้อมระบบส่งน้ำ ท่อส่งน้ำสามารถส่งน้ำถึงแปลงเพาะปลูกของผู้อพยพทุกแปลง ในเขตพื้นที่ชลประทานจำนวน 840 ไร่ อ่างเก็บน้ำห้วยฮัก มีความจุ 600,000 ลูกบาศก์เมตร พร้อมระบบส่งน้ำ รวางส่งน้ำสามารถส่งน้ำถึงแปลงเพาะปลูกทุกแห่งในเขตพื้นที่ชลประทาน 1,360 ไร่ อ่างเก็บน้ำห้วยใจี ขนาดความจุ 1,250,000 ลูกบาศก์เมตร พร้อมระบบท่อส่งน้ำสามารถส่งน้ำให้คลองส่งน้ำห้วยเกี๋ยงและอ่างเก็บน้ำห้วยฮัก อีกทั้งส่งน้ำให้แก่ประปาหมู่บ้านและบริเวณพื้นที่เพาะปลูกจำนวน 1,200 ไร่ ด้านท้ายอ่างเก็บน้ำห้วยใจี นอกจากนี้ยังสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อบรรเทาอุทกภัย อีกจำนวน 1 แห่ง คืออ่างเก็บน้ำห้วยวังธาร ขนาดความจุ 800,000 ลูกบาศก์เมตร สร้างขึ้นเพื่อใช้ป้องกันอุทกภัยบริเวณหมู่บ้าน ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขื่อนดินปิดช่องเขาขาดฝั่งซ้าย และสามารถเก็บกักน้ำเป็นแหล่งน้ำสำรองใช้ในการเพาะปลูกในเขตพื้นที่โครงการประมาณ 2,500 ไร่

แผนผัง 4.2 ที่ตั้งพื้นที่จัดสรร หมู่บ้านแม่อีกพัฒนา หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแห้ง
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

3. จัดแบ่งที่ดินในส่วนสาธารณะ ใช้สำหรับการก่อสร้างโรงเรียน วัด สถานือนามัย ตลาด และบริการสาธารณะอื่นๆ ในหมู่บ้าน

4. พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎร โดยขอความร่วมมือจากหน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือแนะนำราษฎรเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร เพื่อประโยชน์สมาชิกสหกรณ์

4.1.3 สภาพทั่วไปของหมู่บ้านแม่ฮักพัฒนา

หมู่บ้านแม่ฮักพัฒนา หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแห่ียง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางอำเภอสันทรายเป็นระยะทาง 12 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ 35 กิโลเมตร สามารถเดินทางไปได้โดยรถยนต์ตามทางถนนสายเชียงใหม่-สันทราย หรือ ทางหลวงสายเชียงใหม่-ดอยสะเก็ด (ดูแผนผัง 4.2)

โดยที่ดินของหมู่บ้านที่ได้รับการจัดสรรสามารถแบ่งออกตามสภาพที่ตั้งเป็น 2 ส่วน คือ ที่ดินส่วนใหญ่ จำนวน 193 แปลง ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยฮัก ส่วนที่ดินในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเกี๋ยมี 116 แปลง

ราษฎรหมู่บ้านแม่ฮักพัฒนาในช่วงก่อตั้งหมู่บ้าน เป็นชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนแม่กวงอุดมธาราทั้งหมด จำนวน 309 ครอบครัว ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแม่เกี๋ยคาเหนือ บ้านแม่เกี๋ยคาใต้ บ้านสบโป่ง บ้านห้วยคอม และบ้านผาแตก หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งถูกใช้เป็นพื้นที่เก็บกักน้ำในการก่อสร้างเขื่อนดังกล่าวในปี พ.ศ. 2519 โดยการอพยพได้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.2525 และตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่เป็น "หมู่บ้านแม่ฮักพัฒนา" หมู่ที่ 9 และจัดเข้าอยู่ในเขตการปกครองของตำบลหนองแห่ียง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับการปกครอง หมู่บ้านแม่ฮักพัฒนา มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้นมาดูแลตาม โครงสร้างการปกครองของกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 โดยมีผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่เริ่มตั้งหมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบัน จำนวนรวม 3 คน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน ได้แก่ นายพรหมมินทร์ บัวชื่นบาน นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบการจัดการอำนาจตามนโยบายการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นในรูปขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยขึ้นกับการดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่ียง ที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างและคุณภาพชีวิตในหมู่บ้าน

จำนวนประชากรบ้านแม่อั๊กพัฒนา ปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งสิ้น 315 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 1,066 คน โดยเป็นคนท้องถิ่นภาคเหนือ ที่ถือสัญชาติไทย ที่นับถือศาสนา พุทธเป็นศาสนาหลักทั้งหมด และมีอายุเฉลี่ย 35 ปี ราษฎรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับ ประถม แต่มีราษฎรจำนวนหนึ่งที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ขึ้นไป

ประชากรส่วนใหญ่ ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับจัดสรรเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและประกอบ อาชีพ และมีจำนวน ไร่ละ 72.2 เป็นผู้ที่ยังไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน ในขณะที่ผู้ที่ได้เปลี่ยนสิทธิ ถือครองที่ดินไปแล้วมีเพียง ไร่ละ 27.8 ส่วนที่ดินที่ราษฎรไม่ได้ใช้ประโยชน์เลย มีมากถึงไร่ละ 20 ที่ดินที่ใช้เป็นที่เพาะปลูกหรือประกอบอาชีพอย่างเดียวมีจำนวน ไร่ละ 14.8 และที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่ อาศัยเพียงอย่างเดียว มีเพียง ไร่ละ 0.9 ครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3-4 คน จำนวนไร่ละ 54.4 ส่วนครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปนั้นมีจำนวนเพียง ไร่ละ 19.1

สภาพทางสังคมของหมู่บ้าน พบว่าชาวบ้านจะมีความสัมพันธ์กันแบบระบบเครือญาติที่ อาศัยวัฒนธรรมในพื้นที่เป็นตัวหล่อหลอมความสัมพันธ์ดังกล่าว อาทิเช่น การใช้ภาษาท้องถิ่นภาค เหนือตอนบนเป็นภาษาหลักภายในหมู่บ้าน การยึดถือประเพณีหลักตามชนชาติล้านนา มีความเชื่อใน เรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่นเดียวกับชาวเหนือทั่วไป รวมทั้งประเพณีการทวงเจ้าเข้าผี นอกจากนี้ เนื่องจากเป็นผู้ที่ถูกอพยพ ซึ่งได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างกรณีเดียวกัน ดังนั้นจึงส่งผลให้หมู่บ้านมีลักษณะของชุมชนที่ราษฎรพึ่งพาอาศัยกันและกัน และยังเป็นชุมชนที่ยังมีสภาพของการบุกเบิกสร้างตัว แต่อย่างไรก็ตามสภาพของหมู่บ้านพบว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นอย่างไรดี และ ยังสามารถพบการดำเนินการสาธารณะที่ชาวบ้านร่วมมือกันดำเนินการ ได้แก่ ประปาหมู่บ้านและบ่อ เลี้ยงปลาสาธารณะ

ในด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจ พบว่าชาวบ้านยังคงมีฐานะยากจน อาศัยรายได้จากการ ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปในช่วงนอกฤดูการผลิต ส่วนอาชีพ อื่นพบได้เป็นส่วนน้อย โดยมีรายได้เฉลี่ย 30,000 บาทต่อหัวต่อปี โดยอาชีพการเกษตรที่พบมีทั้งใน ลักษณะของการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ พืชที่ทำการปลูกนอกจากข้าว ซึ่งทำการในลักษณะของการ ทำนา โดยนาปีและ นาปรังแล้ว ชาวบ้านยังทำการปลูกไม้ผล เช่น มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ กระท้อน และ พืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง รวมทั้ง พืชผัก เช่น ชะอม เป็นต้น ส่วนการเลี้ยงสัตว์สามารถพบได้ ทั้งการ เลี้ยงสุกร โคเนื้อและโคนม ไก่และปลา ซึ่งส่วนใหญ่ราษฎรจะนิยมทำการเกษตรแบบผสมผสาน คือ

ปลูกข้าว ปลูกพืช ผัก ผลไม้และเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กันไปในพื้นที่เดียวกัน เห็นได้จากการคัดเลือกชาวบ้านแห่งนี้เป็นเกษตรกรตัวอย่างของอำเภอสันทราย ที่มีการจัดการพื้นที่การเกษตรในแบบผสมผสานตามแนวทฤษฎีใหม่ จากกรมวิชาการเกษตรและกรมชลประทาน แต่เนื่องจากสภาพความยากจนของราษฎรที่ยังต้องพึ่งระบบการผลิตทางการเกษตรเป็นอาชีพหลักของครอบครัว ประกอบกับการติดต่อกำขายกับระบบเศรษฐกิจแบบตลาดจากภายนอกหมู่บ้านที่เกิดขึ้นได้ค่อนข้างง่าย จึงส่งผลให้ราษฎรบางส่วนต้องอพยพเข้าเขตเมืองเพื่อทำงานรับจ้าง ที่สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองได้ รวมทั้งมีความต้องการขายสิทธิถือครองที่ดินที่ได้รับการจัดสรรมาในที่สุด

นอกจากนั้นหมู่บ้านแม่ฮักพัฒนายังมีการพัฒนาภายใต้โครงการตามพระราชดำริ ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ที่ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรในหมู่บ้าน เมื่อ ปี พ.ศ. 2534 ที่ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำการแก้ไขปัญหาคความยากจนและช่วยเหลือในด้านการพัฒนาต่างๆ ในหมู่บ้าน รวมทั้งการก่อตั้งศูนย์ศิลปาชีพไว้ในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎร และยังพบว่า ใน ปี พ.ศ. 2538 - 2540 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการหมู่บ้านเกษตรพัฒนาเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครองราชย์เป็นปีที่ 5 โดยคัดเลือกเอาหมู่บ้านแม่ฮักพัฒนาเป็นหมู่บ้านตัวแทนของหมู่บ้านภาคเหนือ จึงส่งผลให้เกิดการระดมกำลังเข้ามาให้ความช่วยเหลือราษฎร พัฒนาอาชีพการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริให้บรรลุผลสำเร็จ เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่หมู่บ้านใกล้เคียงได้นำไปประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งได้ขอการสนับสนุนไปยังหน่วยงานอื่น เช่น ที่ทำการปกครองอำเภอสันทราย สถานีตำรวจภูธรอำเภอสันทราย สำนักงานศึกษาธิการอำเภอสันทราย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันทราย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันทราย และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสันทราย เป็นต้น

4.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะที่ดินและการใช้ประโยชน์

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 ตัวอย่าง แล้วนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สามารถนำมาสรุปข้อมูลพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะการใช้ที่ดิน และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับที่ดินที่ได้รับจัดสรรโดยแยก แสดงเป็นตาราง ได้ดังนี้ (ดูตาราง 1-5)

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามสถานะการถือครองที่ดิน

ประชากร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ	166	72.2
กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ	64	27.8
รวม	230	100

จากตารางที่ 1 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 230 ตัวอย่าง พบว่าเป็นผู้ที่ยังไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินจำนวน 166 ตัวอย่าง (ร้อยละ 72.2) ในขณะที่มีผู้ที่ได้เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินไปแล้วเพียง 64 ตัวอย่าง (ร้อยละ 27.8) จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า มีประชากรเพียงประมาณ 1 ใน 3 ของผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทั้งหมด ที่ได้เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินไปแล้ว ซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ว่า มีชาวบ้านมากกว่าร้อยละ 40 ที่ได้เปลี่ยนแปลงสิทธิถือครอง ทั้ง ๆ ที่ เป็นการกระทำที่ผิดต่อเงื่อนไขข้อตกลงในการจัดสรรที่ดินที่กรมชลประทานได้กำหนดไว้ว่า ห้ามจำหน่าย จ่ายโอนไปให้ผู้อื่น นอกจากการสืบทอดกันทางมรดกให้แก่ลูกหลานเท่านั้น ซึ่งจากความแตกต่างของข้อมูลที่เกิดขึ้น อาจอธิบายได้ว่าเกิดจากการเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ที่ใช้วิธีการจับสลากเพื่อสุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ประชากรทั้งหมดมีโอกาสที่จะถูกสุ่มเท่ากันหมด ประกอบกับผู้ที่ได้รับจัดสรรที่ดินบางส่วนได้โยกย้ายออกจากพื้นที่จัดสรรไปตั้งรกรากในพื้นที่อื่นแล้วภายหลังที่ได้เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กำนันและผู้ใหญ่บ้านยังพบว่าในกลุ่มประชากรที่ยังไม่เปลี่ยนสิทธิครอบครองที่ดินบางส่วน มีความประสงค์ที่จะขายสิทธิในที่ดินหากมีผู้ต้องการเพราะประสบกับภาวะหนี้สิน และรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ที่ไม่เพียงพอต่อภาระรายจ่ายของครอบครัวจึงต้องการนำเงินจากการขายสิทธิดังกล่าวมาใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่อาชีพเกษตรกรรม

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
1-2	61	26.5
3-4	125	54.4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
5 คนขึ้นไป	44	19.1
รวม	230	100

สำหรับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของหมู่บ้านที่ศึกษา แสดงไว้ในตารางที่ 2 โดยครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดกลางมีสมาชิกอยู่ระหว่าง 3-4 คน จำนวน 125 ครัวเรือน (ร้อยละ 54.4) รองลงมาเป็นครัวเรือนขนาดเล็ก คือ ครัวเรือนที่มีสมาชิก 1-2 คน มีจำนวน 61 ครัวเรือน (ร้อยละ 26.5) ส่วนครัวเรือนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปนั้นมีจำนวนเพียง 44 ครัวเรือน (ร้อยละ 19.1) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชุมชนประกอบด้วยครัวเรือนขนาดกลางเป็นส่วนใหญ่ โดยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของแปลงที่ดิน จำแนกตามพื้นที่ตั้งของอ่างเก็บน้ำ

พื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยฮัก	169	73.5
พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเกียง	61	26.5
รวม	230	100

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของราษฎรที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินและไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน จำแนกตามสภาพที่ตั้งของแปลงที่ดิน

สภาพที่ตั้ง	ลักษณะการถือครองที่ดิน				รวม	
	ไม่เปลี่ยนสิทธิ		เปลี่ยนสิทธิ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยฮัก	109	64.5	60	35.5	169	100
พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเกียง	57	93.4	4	6.6	61	100

จากตารางที่ 3 และ 4 พบว่า ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกตามสภาพที่ตั้งเป็น 2 ส่วน คือ ที่ดินส่วนใหญ่ จำนวน 169 ราย (ร้อยละ 73.5) อยู่ในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยฮัก ส่วนที่เหลือร้อยละ 26.5 อยู่ในบริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเกียง และข้อมูลจากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยฮักมีการเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินมากกว่าพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเกียง กล่าวคือ ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยฮักมีการเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินเป็นจำนวนมากกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนรวม 169 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.5 ส่วนในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเกียงมีการเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินเพียง จำนวน 4 ราย ใน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.6 ซึ่งไม่ถึง 1 ใน 10 ทั้งนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า อาจสืบเนื่องมาจากลักษณะที่ดินในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยฮักมีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าพื้นที่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยเกียง จึงเป็นที่ต้องการของบุคคลทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน การที่ผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินต้องการจะเปลี่ยนสิทธิไปให้บุคคลอื่นจึงสามารถทำได้โดยง่าย

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของที่ดินที่ได้รับการจัดสรรจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์

ลักษณะการใช้ประโยชน์ในที่ดิน	ที่ตั้ง		รวม
	ห้วยฮัก (ร้อยละ)	ห้วยเกียง (ร้อยละ)	
ใช้เป็นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว	2 (1.2)	0 (0)	2 (0.9)
ใช้เป็นที่ประกอบอาชีพเพาะปลูกอย่างเดียว	17 (10.1)	17 (27.9)	34 (14.8)
ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพเพาะปลูก	138 (81.7)	10 (16.4)	148 (64.3)
ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน	12 (7.1)	34 (55.7)	46 (20.0)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ที่ตั้ง		รวม
	ห้วยอึก (ร้อยละ)	ห้วยเกียง (ร้อยละ)	
รวม	169 (73.5)	61 (26.5)	230 (100)

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ประชากรส่วนใหญ่ จำนวน 148 ราย (ร้อยละ 64.3) จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 230 ราย ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพ ส่วนราษฎรที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินเลย มีมากเป็นอันดับ 2 จำนวน 46 ราย (ร้อยละ 20.0) รองลงมาเป็นที่ดินที่ใช้เป็นที่เพาะปลูกเพียงอย่างเดียว มีจำนวน 34 ราย (ร้อยละ 14.8) และใช้ที่ดินเป็นเฉพาะที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว มีจำนวนน้อยที่สุด เพียง 2 ราย (ร้อยละ 0.9) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มีผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินประมาณ 1 ใน 5 ไม่ได้เข้ามาใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งในลักษณะของการอยู่อาศัยหรือการประกอบอาชีพทางการเกษตรหรืออาชีพอื่นๆ ที่ต้องอาศัยที่ดินเป็นปัจจัยหลักในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจเกิดจากการประกอบอาชีพอื่นเป็นหลัก เช่น การรับจ้างในบริษัท ห้างร้าน หรือโรงงานต่างๆ ในตัวเมืองเชียงใหม่ ที่ทำให้มีรายได้ต่อเดือนที่แน่นอนกว่า การทำการเกษตร รวมทั้งไม่ต้องเสี่ยงต่อสภาพดินฟ้าอากาศที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตทางการเกษตรและเมื่อพิจารณาแยกตามที่ตั้งของที่ดินพบว่าในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเกียงมีสัดส่วนของที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เลยมากกว่าคือ ร้อยละ 55.7 ในขณะที่ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยอึกมีเพียงร้อยละ 7.1 และจำนวนผู้ไม่เข้าทำประโยชน์ที่ดินก็มีจำนวนมากกว่าทั้งๆ ที่กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาได้มีที่ดินที่อยู่ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเกียงเพียงประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยอึก ซึ่งในประเด็นนี้เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักมาพิจารณาประกอบ อาจสรุปในเบื้องต้นได้ว่าพื้นที่จัดสรรบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยเกียงมีสภาพที่ค่อนข้างแห้งแล้งและกันดารกว่าพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยอึก จึงทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเต็มที่

4.3 การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อ 1

ในการศึกษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เพื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพแวดล้อมในการถือครองที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินชดเชยจากการก่อสร้างเขื่อนแม่กวง ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อ 1 นั้น ผู้ศึกษาต้องการให้เกิดภาพของพื้นที่ศึกษาอย่างชัดเจน โดยเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของที่ดินที่รัฐจัดสรรให้แก่ราษฎร ดังนั้นในการนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในประเด็นนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลตามลักษณะการถือครองที่ดินของราษฎร ซึ่งแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิกับกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินไปแล้ว โดยการแจกแจงค่าความถี่ และใช้ค่าร้อยละในการวิเคราะห์และอธิบายในเชิงพรรณนาโดยเปรียบเทียบ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้แสดงเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของแปลงที่ดิน จำแนกตามลักษณะทางกายภาพของที่ดิน

ลักษณะทางกายภาพ ของพื้นที่	ไม่เปลี่ยนสิทธิ		เปลี่ยนสิทธิ		รวม	
	N=166	%	N=64	%	N=230	%
1. ความลาดเทของ ผิวดิน						
ที่เนิน, ลาดชัน	16	9.6	2	3.1	18	7.8
ที่ราบ	146	88.0	58	90.6	204	88.7
ที่ลุ่ม	4	2.4	4	6.3	8	3.5
2. ลักษณะเนื้อดิน						
ดินร่วน	3	1.8	0	0	3	0.8
ดินทราย	160	96.4	64	100	224	98.4
กรวดหิน	3	1.8	0	0	3	0.8

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะทางกายภาพ ของพื้นที่	ไม่เปลี่ยนสิทธิ		เปลี่ยนสิทธิ		รวม	
	N=166	%	N=64	%	N=230	%
3.สภาพปัญหาหน้าดิน						
ดินแข็ง	38	22.9	9	14.0	47	20.4
เป็นกรด	5	3	1	1.6	6	2.6
เป็นด่าง	4	2.4	1	1.6	5	2.2
ดินจืด	10	6	4	6.2	14	6.1
อื่นๆ	4	2.4	3	4.7	7	3
ไม่มีปัญหา	105	63.3	46	71.9	151	65.7

สถิติตัวเลขในตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะทางกายภาพของที่ดินในพื้นที่ศึกษาเกือบทั้งหมดเป็นพื้นที่ราบ มีพื้นที่ที่มีลักษณะแตกต่างออกไปคือเป็นที่ลาดชัน และที่ลุ่มเพียงส่วนน้อย โดยกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินมีพื้นที่เป็นที่ราบคิดเป็นร้อยละ 88 รองลงมาเป็นที่ลาดชัน ร้อยละ 9.6 และพื้นที่ลุ่ม ร้อยละ 2.4 ส่วนกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเช่นกันคือ ร้อยละ 90.6 รองลงมาเป็นที่ลุ่ม ร้อยละ 6.3 และที่ลาดชัน ร้อยละ 3.1 ซึ่งถ้าเปรียบเทียบสัดส่วนของพื้นที่ที่เป็นที่ราบแล้ว จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนของพื้นที่ราบในกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิจะมีมากกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ

ในด้านลักษณะของเนื้อดินในพื้นที่จัดสรรเกือบทั้งหมดมีลักษณะเป็นดินทรายซึ่งไม่เหมาะสมต่ออาชีพทางการเกษตรของราษฎร โดยกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินมีพื้นที่เป็นดินทรายคิดเป็นร้อยละ 96.4 รองลงมาเป็นดินร่วนและกรวดหินในอัตราส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 1.8 ส่วนกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินพื้นที่เป็นดินทรายทั้งหมด

ส่วนสภาพปัญหาของหน้าดินนั้น ปัญหาที่พบมากที่สุดในพื้นที่จัดสรร คือ สภาพหน้าดินแข็ง ซึ่งเป็นปัญหาที่พบมากที่สุดเหมือนกันทั้งสองกลุ่ม โดยในกลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิคิดเป็นร้อยละ 22.9 และกลุ่มเปลี่ยนสิทธิ ร้อยละ 14.0 ส่วนปัญหาอื่นๆ เช่น ความเป็นกรด ด่าง หรือดินจืด มีเพียงส่วนน้อยซึ่งรวมกันแล้วคิดเป็นสัดส่วนเพียงประมาณ ร้อยละ 10 แต่ส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ

สภาพผิวน้ำดินและในกลุ่มที่เปลี่ยนสีหรืออัตราส่วนของที่ดินที่ไม่มีปัญหาในเรื่องสภาพน้ำดินมีมากกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสี

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่า แม้ว่าลักษณะทางกายภาพของที่ดินที่ได้รับการจัดสรรส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบแต่ลักษณะดินเกือบทั้งหมดมีลักษณะเป็นดินทรายที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในขณะที่ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ความไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพของที่ดินดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนสีหรือครองที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดิน ทั้งนี้เพราะพื้นฐานการดำเนินชีวิตของราษฎร ซึ่งประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลักจำเป็นต้องพึ่งพาปัจจัยทางธรรมชาติรวมทั้งที่ดินมาเป็นปัจจัยสนับสนุนในระบบการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ นำพวัลย์ กิจรักษ์กุล (2528) ที่กล่าวว่า ดินเป็นปัจจัยสำคัญรองจากน้ำในการเลือกพื้นที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชน โดยการแสวงหาพื้นที่ที่มีดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตร โดยเฉพาะดินที่อุดมสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเพาะปลูก ดังนั้นลักษณะเนื้อดินที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกจึงไม่เอื้อต่อการตั้งถิ่นฐานของชุมชน และผู้ที่มีปัญหาเรื่องที่ดินจะมีความต้องการย้ายถิ่นสูงมาก เนื่องจากขาดที่ทำกิน ตามผลการศึกษาของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2532)

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของแปลงที่ดิน จำแนกตามสภาพการเข้าถึงที่ดิน

สภาพการเข้าถึงที่ดิน	ไม่เปลี่ยนสี		เปลี่ยนสี		รวม	
	N=166	%	N=64	%	N=230	%
จำนวนเส้นทางเข้าออก						
1 เส้นทาง	138	83.1	51	79.7	189	82.2
2 เส้นทาง	19	11.5	9	14.1	28	12.2
>2 เส้นทาง	9	5.4	4	6.2	13	3.6
สภาพถนน						
ดี	21	12.7	10	13.6	31	13.5
พอใช้	124	74.6	52	81.3	176	76.5
ไม่ดี	21	12.7	2	3.1	23	10.0

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สภาพการเข้าถึงที่ดิน	ไม่เปลี่ยนสิทธิ		เปลี่ยนสิทธิ		รวม	
	N=166	%	N=64	%	N=230	%
ระยะห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้าน (โรงเรียน)						
0-1,000 ม.	49	29.5	23	35.9	70	31.3
1,001-2,000 ม.	32	19.3	22	34.4	54	23.5
2,001-3,000 ม.	26	15.7	10	15.6	36	15.6
3,001-4,000 ม.	18	10.8	5	7.8	23	10.0
>4,000 ม.	41	24.7	4	6.3	45	19.6
ความยากลำบากในการเข้าถึงที่ดิน						
ดี	28	16.9	7	10.9	35	15.2
ปานกลาง	114	68.7	56	87.5	170	73.9
ลำบาก	24	14.4	1	1.6	25	10.9

ข้อมูลจากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าที่ดินส่วนใหญ่มีทางเข้าออกเพียง 1 เส้นทาง โดยในกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ ที่ดินที่มีเส้นทางเข้าออกเพียงเส้นทางเดียวมีมากที่สุด จำนวน 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.1 ที่ดินที่มีสองเส้นทาง จำนวน 19 ราย ร้อยละ 11.5 และที่ดินที่มีเส้นทางเข้าออกมากกว่าสองเส้นทางขึ้นไป มีเพียง 9 ราย ร้อยละ 5.4 ส่วนกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิที่ดินที่มีเส้นทางเข้าออกเพียงเส้นทางเดียว มีจำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.7 มีสองเส้นทาง จำนวน 9 ราย ร้อยละ 14.1 และที่ดินที่มีเส้นทางเข้าออก มากกว่าสองเส้นทาง มีเพียง 4 ราย ร้อยละ 6.2

สำหรับสภาพถนนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีสภาพพอใช้ โดยกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิมีสภาพถนนเข้าสู่ที่ดินพอใช้ จำนวน 124 ราย ร้อยละ 74.6 และมีสภาพถนนดีและไม่ดีทำกันคือ 21 ราย (ร้อยละ 12.7) ส่วนกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิคือครองที่ดิน มีสภาพถนนเข้าสู่ที่ดินพอใช้ จำนวน 52 ราย (ร้อยละ 81.3) มีสภาพถนนดี จำนวน 10 ราย (ร้อยละ 13.6) และสภาพถนนไม่ดี จำนวน 2 ราย (ร้อยละ 3.1)

ส่วนระยะทางจากศูนย์กลางหมู่บ้าน (โรงเรียน) ถึงที่ดินนั้น ที่ดินส่วนใหญ่มีระยะห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้านในระยะไม่เกิน 1,000 เมตร โดยในกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิมีจำนวน 49 ราย ร้อยละ 29.5 เช่นเดียวกับกับกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินคือที่ดินส่วนใหญ่มีระยะทางไม่เกิน 1,000 เมตร จำนวน 23 ราย ร้อยละ 35.9 แต่ที่ดินที่อยู่ไกลเกินกว่า 4,000 เมตรขึ้นไปนั้น มีความแตกต่างกันคือกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิจะมีมากเป็นลำดับที่ 2 คือ จำนวน 41 ราย ร้อยละ 24.7 ส่วนกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิมีปริมาณน้อยที่สุดคือมีเพียงจำนวน 4 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 6.3 ซึ่งแสดงว่าที่ดินของกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธินี้จะตั้งอยู่ค่อนข้างใกล้กับศูนย์กลางหมู่บ้าน (โรงเรียน) มากกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน

ในประเด็นเรื่องของความสะดวกในการเข้าถึงที่ดินข้อมูลที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างโดยให้ประเมินระดับความยากลำบากในการเข้าออกที่ดินของตนเอง ปรากฏว่า ในกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิ ตอบว่าเข้าออกลำบากเพียง ร้อยละ 1.6 ขณะที่กลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิมีอัตราส่วนที่มากกว่า คือ ร้อยละ 14.4

สำหรับแหล่งน้ำทางการเกษตรที่โครงการฯ ได้ดำเนินการจัดสร้างไว้ให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเพาะปลูก จะพบได้ในรูปของการจ่ายน้ำด้วยระบบชลประทาน แต่ก็มีราษฎรบางส่วนที่ใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้น และบ่อน้ำบาดาลที่ราษฎรขุดขึ้นใช้เองซึ่งจำนวนผู้ใช้และความเพียงพอของน้ำในแต่ละประเภท สามารถแสดงได้ในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของการใช้น้ำเพื่อการเกษตร จำแนกตามประเภทแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	มีใช้		ไม่มีใช้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำบาดาล	2	1.1	180	98.9	182	100
บ่อน้ำตื้น	158	86.8	24	13.2	182	100
น้ำจากระบบชลประทาน	129	70.9	53	29.1	182	100

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของความเพียงพอของแหล่งน้ำแต่ละประเภท

แหล่งน้ำ	ระดับความเพียงพอของน้ำใช้ในการเกษตร					
	เพียงพอ		ไม่เพียงพอ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำบาดาล	1	50.0	1	50.0	2	100
บ่อน้ำตื้น	33	20.9	125	79.1	158	100
น้ำจากระบบชลประทาน	38	29.5	91	70.5	129	100

จากตารางที่ 8 และ 9 แสดงให้เห็นว่า ที่ดินที่ทำการเกษตรในพื้นที่จัดสรรมีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำหลักอยู่ 2 ประเภท คือ บ่อน้ำตื้นและน้ำจากระบบชลประทาน ส่วนบ่อน้ำบาดาลมีผู้ใช้เพียง 2 ราย หรือ เพียงร้อยละ 1.1 จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 230 ราย และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำเพื่อการเกษตรในแต่ละประเภทพบว่า ส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.8 รองลงมาเป็นการใช้น้ำจากระบบชลประทาน ร้อยละ 70.9

จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่าระบบชลประทานที่รัฐจัดเตรียมไว้เพื่อให้ราษฎรผู้อพยพใช้เพื่อการเกษตร ยังไม่ทั่วถึงที่ดินทั้งหมด ชาวบ้านบางส่วนจึงต้องใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้นและบ่อน้ำบาดาลซึ่งขุดขึ้นใช้เอง แต่ชาวบ้านไม่นิยมใช้น้ำจากบ่อน้ำบาดาลเพราะจะต้องลงทุนขุดบ่อด้วยเงินของตนเองซึ่งมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงและชาวบ้านไม่สามารถจัดหาเองได้ จึงต้องพึ่งพาน้ำจากบ่อน้ำตื้นและระบบชลประทานซึ่งยังไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ที่ทำการเกษตรได้ทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่าราษฎรส่วนใหญ่มีน้ำใช้ในการผลิตทางการเกษตรอย่างไม่พอเพียง ไม่ว่าจะในพื้นที่การเกษตรที่อาศัยแหล่งน้ำประเภทใดเป็นหลักก็ตาม ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ในการเกษตร ซึ่งถือเป็นปัญหาหลักของราษฎรในพื้นที่จัดสรร สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ สายลดา ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (2542) ได้สรุปผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของราษฎรอพยพหลังการสร้างเขื่อนสิริกิติ์ไว้ว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขคือ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นดังกล่าว พบว่าชาวบ้านบางส่วนแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อประกอบอาชีพการเกษตรดังกล่าว โดยการออกไปประกอบอาชีพรับจ้างนอกหมู่บ้าน รวมทั้งราษฎรบางส่วนมีความต้องการแบ่งขายสิทธิครอบครองที่ดินที่เหลือจากการใช้เป็นที่อยู่

อาศัย หรือขายสิทธิทั้งหมดให้กับบุคคลภายนอก เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเพาะปลูกที่อาจประสบปัญหาความแห้งแล้งจากการขาดแคลนปริมาณน้ำสำรอง นอกจากปริมาณน้ำฝนในแต่ละฤดูการผลิต

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบศักยภาพของที่ดินในการทำการเกษตรฤดูแล้ง

ศักยภาพของพื้นที่ในการ เพาะปลูกนอกฤดู	กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ		กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ		รวม	
	N=166	%	N=64	%	N=230	%
ทำได้	46	27.7	26	40.6	72	31.3
ทำไม่ได้	120	72.3	38	59.4	158	68.7

จากข้อมูลในตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าที่ดินในพื้นที่สัดส่วนใหญ่ ไม่สามารถทำการเกษตรในฤดูแล้งได้ และในกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน พบว่า ที่ดินที่สามารถทำการเกษตรในฤดูแล้งได้มีสัดส่วนที่มากกว่า คือ ร้อยละ 40.6 ในขณะที่กลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ ที่ดินที่สามารถทำการเกษตรฤดูแล้งได้มีเพียงร้อยละ 27.7 จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินไปแล้วมีที่ดินที่ค่อนข้างจะอุดมสมบูรณ์กว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ เมื่อพิจารณาจากศักยภาพของที่ดินในการทำการเกษตรนอกฤดู

4.4 วิเคราะห์การให้ความสำคัญกับปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่อการตัดสินใจเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นในการให้ความสำคัญกับปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่อการตัดสินใจเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินไปแล้ว จำนวน 64 ราย ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2 วิเคราะห์โดยการหาอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล แล้วค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปรผลที่ตั้งไว้ ผลลัพธ์ของข้อมูลที่ได้จะอยู่ในรูปของข้อมูลเชิงปริมาณและนำมาอธิบายในเชิงพรรณนาโดยเปรียบเทียบ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.66	อยู่ในเกณฑ์	มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.67 – 2.33	อยู่ในเกณฑ์	มีผลปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00

อยู่ในเกณฑ์

มีผลมาก

ตารางที่ 11 แสดงการให้ระดับความสำคัญกับปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่อการตัดสินใจเปลี่ยน
สิทธิถือครองที่ดิน

ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม	ระดับความสำคัญ			ค่าเฉลี่ย	SD
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)		
ลักษณะพื้นที่	31.3	48.4	20.3	2.11	.72
ลักษณะดิน	21.9	51.6	26.5	1.95	.70
ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	23.4	53.2	23.4	2.00	.69
ความสะดวกในการเข้าออกที่ดิน	23.4	54.7	21.9	2.02	.68
ระยะห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้าน	6.3	42.1	51.6	1.55	.62
ระยะห่างจากถนน	7.8	29.7	62.5	1.46	.64
ระยะเวลาเดินทางจากที่ดินถึงศูนย์ กลางหมู่บ้าน	6.3	38.1	55.6	1.51	.62
ความเพียงพอของแหล่งน้ำในการเพาะ ปลูก	75.0	17.2	7.8	2.67	.62
ระยะห่างระหว่างที่ดินกับแหล่งน้ำ	49.9	43.8	6.3	2.44	.61
บริการน้ำดื่มน้ำใช้	54.0	36.5	9.5	2.44	.67
สภาพถนน	23.4	54.7	21.9	2.02	.68
บริการไฟฟ้า	7.8	59.4	32.8	1.75	.59
วิธีการจับสลากเพื่อจัดสรรที่ดิน	9.4	37.5	53.1	1.56	.66
ลักษณะการจัดที่อยู่อาศัยรวมกับที่ทำ การเกษตร	4.8	53.9	41.3	1.63	.58
รูปแบบการถือครองที่ดินแบบ ส.ท.ก.	9.5	39.7	50.8	1.59	.66
ขนาดที่ดิน (7 ไร่)	6.3	41.3	52.4	1.54	.62

ข้อมูลจากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินไปแล้ว จำนวน 64 ราย มีความคิดเห็นว่าปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินมากที่สุด คือ ปัจจัยในเรื่องความเพียงพอของแหล่งน้ำในการเพาะปลูก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.67 ทั้งนี้อาจเพราะน้ำเป็นปัจจัยหลักที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพทางการเกษตรของราษฎรผู้อพยพ ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดในการตั้งถิ่นฐานของ นำพวัลย์ กิจรักษ์กุล ที่ว่าอิทธิพลทางสภาพธรรมชาติหรือสภาพทางกายภาพที่สำคัญอันดับแรกที่มนุษย์จะเลือกในการตั้งถิ่นฐานก็คือ แหล่งน้ำ ส่วนปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีผลต่อการตัดสินใจเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินน้อยที่สุดคือ ขนาดของที่ดินที่ได้รับจัดสรร ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากขนาดที่ดินที่ราษฎรได้รับการจัดสรรมีขนาดเท่ากันหมดทุกแปลง คือ ครั้วเรือนละ 7 ไร่ ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่รู้สึกรู้ว่ามีความแตกต่างจนถือเป็นเหตุผลสำคัญในการเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในการให้ความสำคัญแก่ปัจจัยกับเกณฑ์การแปลความหมายที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างผู้เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินไปแล้วมีความคิดเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเปลี่ยนสิทธิในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.34-3.00) มีเพียง 3 ปัจจัย จากจำนวนทั้งหมด 16 ปัจจัย ได้แก่ ความเพียงพอของแหล่งน้ำในการเพาะปลูก ระยะห่างระหว่างที่ดินกับแหล่งน้ำ และการจัดหาน้ำดื่มมาให้ โดยมีค่าเฉลี่ย ตามลำดับดังนี้ 2.67 , 2.44 และ 2.44 ส่วนปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีผลต่อการเปลี่ยนสิทธิในระดับน้อย (มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.66) มี 7 ปัจจัย ได้แก่ ระยะห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้าน ระยะห่างจากถนน ระยะเวลาดำเนินทางจากที่ดินถึงศูนย์กลางหมู่บ้าน วิธีการจับสลากเพื่อจัดสรรที่ดิน การจัดที่อยู่อาศัยกับที่ทำการเกษตรให้รวมอยู่ในแปลงเดียวกัน รูปแบบการถือครองที่ดินแบบ ส.ท.ก. และขนาดของที่ดิน ส่วนปัจจัยอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในเกณฑ์น้อยในแต่ละปัจจัย จะเห็นได้ว่า 3 ปัจจัยแรกเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะที่ตั้งของแปลงที่ดินที่ราษฎรได้รับการจัดสรร ซึ่งจากข้อมูลในการจัดสรรของกรมชลประทานและจากการสังเกตสภาพพื้นที่โดยผู้ศึกษาเอง พบว่าในพื้นที่จัดสรรดังกล่าวมีการตัดถนนเข้าถึงแปลงที่ดินทุกแปลง ดังนั้นปัจจัยดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างจึงเห็นว่าไม่มีความแตกต่างกันจึงให้ความสำคัญน้อย ส่วนในประเด็นวิธีการจับสลากเพื่อจัดสรรที่ดิน อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็นวิธีการจัดสรรที่ยุติธรรมที่สุดแล้วเพราะทุกครั้วเรือนที่ได้รับจัดสรรที่ดินจะมีโอกาสเท่าเทียมกันหมด ในด้านของรูปแบบสิทธิถือครองที่ดินที่เป็นแบบ ส.ท.ก. เหตุที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยอาจเนื่องมาจากเห็นว่า แม้จะเป็นสิทธิแบบ ส.ท.ก. ที่กฎหมายห้ามมิให้

จำหน่าย จ่ายโอนแก่ผู้อื่น แต่ในทางปฏิบัติก็ปรากฏว่ามีผู้ที่มีความต้องการจะซื้อที่ดินดังกล่าวอยู่และกลุ่มตัวอย่างก็เป็นผู้ที่ได้เปลี่ยนสิทธิไปแล้ว

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า ความเพียงพอของแหล่งน้ำในการเพาะปลูก เป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่จัดสรร ทั้งนี้เนื่องจาก โดยลักษณะอาชีพของราษฎรผู้อพยพสวนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรซึ่งจำเป็นต้องอาศัยน้ำเป็นปัจจัยหลักในการผลิต ส่วนปัจจัยเรื่องน้ำดื่มน้ำใช้เนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สำคัญ การให้ระดับความสำคัญจึงเป็นปัจจัยที่ราษฎรทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่ามีผลต่อความสำคัญรองลงมาจากรื่องปัจจัยในการประกอบอาชีพ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีผลต่อการเปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินในระดับค่อนข้างมาก จะเป็นปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของที่ดินซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการผลิตในภาคเกษตรกรรม ที่เป็นอาชีพหลักของราษฎรแทบทั้งสิ้น เช่น ลักษณะพื้นที่ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และลักษณะดิน ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะวิธีการในการจัดสรรที่ดินกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย

4.5 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดระดับนัยสำคัญ (Significance Level) ไว้ที่ระดับ 0.05 โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square Test : χ^2) ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมตามสมมติฐานข้อ 1-4 และเพื่อให้ผลการทดสอบโดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นไปตามเงื่อนไขเบื้องต้นของการใช้สถิติไคสแควร์ ที่กำหนดให้ค่าความถี่ที่คาดหวังในแต่ละ cell ต้องไม่น้อยกว่า 5 ผู้ศึกษาจึงได้จัดกลุ่มข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามในบางประเด็นใหม่ ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานจะนำเสนอในรูปของตาราง (ดูตารางที่ 11 -14) ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.5.1 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของที่ดิน ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ศึกษา ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพของที่ดินที่ได้รับจัดสรร

ลักษณะทางกายภาพของที่ดิน	กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ N=166	กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ N=64	รวม N=230	χ^2	Df	Sig
ความลาดเทของผิวดิน						
ที่ราบ	146 (88.0)	58 (90.6)	204 (88.7)	0.329	1	0.566
ที่ลุ่ม ที่ลาดชัน	20 (12.0)	6 (9.4)	26 (11.3)			
คุณภาพเนื้อดิน						
สภาพดินดี	104 (62.7)	47 (73.4)	151 (65.7)	2.38	1	0.123
สภาพดินมีปัญหา	62 (37.3)	17 (26.6)	79 (34.3)			
ลักษณะเนื้อดิน						
ดินทราย	160 (96.4)	64 (0)	224 (97.4)	2.375	1	0.123
กรวดหิน ดินร่วน	6 (3.6)	0 (0)	6 (2.6)			

จากตารางที่ 12 ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นเพื่อทดสอบความแตกต่างในลักษณะทางกายภาพของที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรไว้ 3 ประเด็น คือ

1. ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ พบว่า สภาพพื้นที่ที่ราษฎรทั้งสองกลุ่มถือครองมีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสวนพื้นที่ที่มีลักษณะลาดชันและพื้นที่ลุ่มมีเพียงส่วนน้อย จากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 0.329 และ Sig. เท่ากับ 0.566 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่า ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ในที่ดินของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน

2. คุณภาพดิน พบว่า คุณภาพของดินในพื้นที่ที่ราษฎรทั้ง 2 กลุ่มได้รับการจัดสรรสวนใหญ่มีสภาพดินดีมากกว่าดินที่มีปัญหา จากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 2.38 และ Sig. เท่ากับ 0.123 มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้คือ 0.05 สรุปได้ว่า คุณภาพของดินในพื้นที่จัดสรรของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน

3. ลักษณะเนื้อดิน พบว่า ที่ดินที่ราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม ได้รับการจัดสรรมีสภาพเป็นดินทรายเกือบทั้งหมด ส่วนดินร่วนและดินที่เป็นกรวดหินพบเฉพาะในกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก และจากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 2.375 และ Sig. เท่ากับ 0.123 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่าลักษณะเนื้อดินในพื้นที่จัดสรรของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน

จากผลการทดสอบความแตกต่างในลักษณะทางกายภาพของที่ดินทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าว สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ว่า ลักษณะทางกายภาพของที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรมีความแตกต่างกัน ได้ว่า ลักษณะทางกายภาพของที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรไม่มีความแตกต่างกัน และเป็นการปฏิเสธสมมติฐานข้อ 1 ที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้

4.5.2 การวิเคราะห์ความสะดวกในการเข้าถึงที่ดิน ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ในการวิเคราะห์ความแตกต่างในเรื่องของความสะดวกในการเข้าถึงที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรนั้น ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นในการทดสอบไว้ 4 ประเด็น คือ จำนวนเส้นทางเข้าออก สภาพถนน ระยะห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้าน (โรงเรียน) และ ความยากลำบากในการเข้าถึงที่ดิน ซึ่งผลการทดสอบ แสดงไว้ในตารางที่ 12 ดังนี้

All rights reserved

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความสะดวกในการเข้าถึงที่ดิน

สภาพการเข้าถึง ที่ดิน	กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ N= 166	กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ N=64	รวม N=230	χ^2	df	Sig.
เส้นทางเข้าออกที่ดิน						
1 เส้นทาง	138 (83.1)	51 (79.7)	189 (82.2)	0.374	1	0.541
>1 เส้นทาง	28 (16.9)	13 (20.3)	41 (17.8)			
สภาพถนน						
ดี	21 (12.7)	10 (13.6)	31 (13.5)	4.75	2	0.093
พอใช้	124 (74.6)	52 (81.3)	176 (76.5)			
ไม่ดี	21 (12.7)	2 (3.1)	23 (10.0)			
ระยะห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้าน (โรงเรียน)						
0-1,000 ม.	47 (28.3)	23 (35.9)	70 (30.4)	11.23	2	0.004
1,001-2,000 ม.	31 (18.7)	22 (34.4)	53 (23.1)			
>2,000 ม.	88 (53.3)	19 (29.7)	107 (46.5)			

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สภาพการเข้าถึง ที่ดิน	กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ N= 166	กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ N=64	รวม N=230	χ^2	df	Sig.
ความยากลำบากในการเข้าถึงที่ดิน						
ดี	28 (16.9)	7 (10.9)	35 (15.2)			
ปานกลาง	114 (68.7)	56 (87.5)	170 (73.9)			
ลำบาก	24 (14.4)	1 (1.6)	25 (10.9)	10.35	2	0.006

จากตารางที่ 13 การทดสอบความแตกต่างในเรื่องความสะดวกในการเข้าถึงที่ดิน สรุปเป็นประเด็นย่อยได้ ดังนี้

1. จำนวนเส้นทางเข้าออกที่ดิน พบว่า ที่ดินที่ราษฎรทั้งสองกลุ่มได้รับการจัดสรร ส่วนใหญ่มีเส้นทางเข้าออกเพียง 1 เส้นทาง ที่ดินที่มีเส้นทางเข้าออกมากกว่า 1 เส้นทาง มีเพียงประมาณ 1 ใน 4 ของแต่ละกลุ่ม และจากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 0.374 และ Sig.เท่ากับ 0.541 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่าที่ดินที่ได้รับการจัดสรรของจัดสรรของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนเส้นทางเข้าออกที่ดินไม่แตกต่างกัน

2. สภาพถนน พบว่าสภาพถนนของที่ดินที่ราษฎรทั้งสองกลุ่มได้รับการจัดสรร ส่วนใหญ่มีสภาพพอใช้ คือ มีหลุมบ่อ แต่ใช้ได้ตลอดปี ส่วนถนนที่มีสภาพไม่ดีมีเพียงส่วนน้อย และจากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 4.75 และ Sig.เท่ากับ 0.093 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่าสภาพถนนในพื้นที่จัดสรรของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน

3. ระยะห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้าน (โรงเรียน) พบว่า ที่ดินของกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิส่วนใหญ่จะอยู่ห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้าน (โรงเรียน) มากกว่าที่ดินของกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิ ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลจากตารางจะเห็นว่ากว่าร้อยละ 50 ของที่ดินทั้งหมดในกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้านเกินกว่า 2 กิโลเมตร ในขณะที่กลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิที่ดินที่มีลักษณะดังกล่าวมีเพียง 1 ใน 4

และจากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 11.225 และ Sig. เท่ากับ 0.004 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่า ที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรมีระยะห่างจากศูนย์กลางหมู่บ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความยากลำบากในการเข้าถึงที่ดิน จากผลการเปรียบเทียบพบว่า ที่ดินที่จัดสรรให้ราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีความสะดวกในการเข้าถึงที่ดินในระดับปานกลาง แต่จากข้อมูลตามตารางที่ 13 ที่ดินที่เข้าถึงลำบากในกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิจะมีสัดส่วนที่น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ และจากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 10.35 และ Sig. เท่ากับ 0.006 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่าความยากลำบากในการเข้าถึงที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบความสะดวกในการเข้าถึงที่ดินโดยใช้สถิติไคสแควร์ในการทดสอบความแตกต่างของสภาพการเข้าถึงที่ดินทั้ง 4 ประเด็นดังกล่าว สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่า ความสะดวกในการเข้าถึงที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินจะอยู่ใกล้ศูนย์กลางหมู่บ้านมากกว่า และมีความยากลำบากในการเข้าถึงที่ดินน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน และเป็นการยอมรับสมมติฐานข้อ 2 ที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้

4.4.3 การวิเคราะห์ความเพียงพอของแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตามสมมติฐานที่ 3 ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความเพียงพอของน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรในที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรนั้น ผู้ศึกษากำหนดประเด็นในการพิจารณาจากการมีน้ำใช้จากแหล่งน้ำ 2 แหล่ง ที่ราษฎรใช้เป็นหลักในการเพาะปลูกคือ บ่อน้ำตื้นและระบบชลประทาน ส่วนบ่อน้ำตื้นซึ่งมีอยู่น้อยมากเพียงร้อยละ 1.1 ไม่นำมาทดสอบความแตกต่างร่วมด้วย ซึ่งผลการทดสอบแสดงไว้ในตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความเพียงพอของน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่จัดสรร

ลักษณะการใช้น้ำจากแหล่งน้ำ	กลุ่มไม่เปลี่ยน	กลุ่มเปลี่ยน	รวม	χ^2	df	Sig
	สิทธิ N=166	สิทธิ N=64				
ใช้บ่อน้ำตื้นอย่างเดียว	43 (25.9)	12 (18.8)	55 (23.9)			
ใช้น้ำชลประทานอย่างเดียว	21 (12.6)	7 (10.9)	28 (12.2)			
ใช้จากทั้ง 2 แหล่ง	63 (38.0)	43 (67.2)	106 (46.1)			
ไม่ได้ใช้	39 (23.5)	2 (3.1)	41 (17.8)	20.42	3	0.000

จากตารางที่ 14 สามารถอธิบายความแตกต่างของลักษณะการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ที่พบในที่ดินของราษฎรทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง ได้ว่า การใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ ของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม บ่อน้ำตื้นและระบบชลประทานเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่ราษฎรส่วนใหญ่ใช้ควบคู่กัน แต่ขณะเดียวกันก็ยังมีบางส่วนที่ต้องใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้นเพียงแหล่งเดียวและบางส่วนไม่ได้ใช้น้ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากน้ำจากระบบชลประทานยังมีไม่เพียงพอ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการมีน้ำใช้ของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม ยังพบว่ากลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิมีการใช้น้ำจากระบบชลประทานในสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ และจากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 20.42 และ Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 จึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ได้ว่า ความเพียงพอของน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินที่ราษฎรได้รับจัดสรรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินสามารถใช้น้ำจากทั้งระบบชลประทานและบ่อน้ำตื้นได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน และเป็นที่ยอมรับสมมติฐานข้อ 3 ที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้

4.5.4 การวิเคราะห์การได้รับบริการจากระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่จัดสรร ตามสมมติฐานข้อ 4 ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นย่อยเพื่อทดสอบความแตกต่างในการได้รับบริการจากระบบสาธารณูปโภคที่รัฐจัดเตรียมไว้เพื่อรองรับการอพยพของราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ การมีน้ำอุปโภค-บริโภคจากแหล่งต่างๆ การมีไฟฟ้าใช้ และสภาพถนน ผลการทดสอบได้นำเสนอตามตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการได้รับบริการจากระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่จัดสรร

ระบบ สาธารณูปโภค	กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ N=166	กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ N=64	รวม N=230	χ^2	df	Sig
ความเพียงพอของแหล่งน้ำดื่มน้ำใช้สาธารณะ						
-ป้อน้ำดื่ม						
มีใช้	17 (10.2)	8 (12.5)	25 (10.9)			
ไม่มีใช้	149 (89.9)	56 (87.5)	205 (89.1)	0.243	1	0.622
-ประปาหมู่บ้าน						
มีใช้	38 (22.9)	17 (26.6)	55 (23.9)			
ไม่มีใช้	128 (77.1)	47 (73.4)	175 (76.31)	0.34	1	0.559
-ระบบน้ำชลประทาน						
มีใช้	78 (47.0)	46 (71.9)	124 (46.1)			

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ระบบ	กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ	กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ	รวม	χ^2	df	Sig
สาธารณูปโภค	N=166	N=64	N=230			
ไม่มีใช้	88 (53.0)	18 (28.1)	106 (53.9)	11.51	1	0.001
การมีไฟฟ้า						
มีใช้	114 (68.7)	62 (96.9)	176 (76.5)			
ไม่มีใช้	52 (31.3)	2 (3.1)	54 (23.5)	20.45	1	0.001
สภาพถนน						
ดีตลอดปี	141 (84.9)	63 (98.4)	204 (88.7)			
ใช้ได้บางฤดู	25 (15.1)	1 (1.6)	26 (11.3)	7.60	1	0.006

จากตารางที่ 15 ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นเพื่อทดสอบความแตกต่างในการได้รับบริการจากระบบสาธารณูปโภคของราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินไว้ 3 ประเด็น คือ

1. การมีน้ำอุปโภค-บริโภค จากแหล่งน้ำต่างๆ ทั้ง 3 แหล่ง พบว่าน้ำชลประทาน เป็นแหล่งน้ำที่ราษฎรทั้ง 2 กลุ่มมีใช้มากที่สุด รองลงมาเป็นการใช้น้ำจากระบบประปาหมู่บ้าน ส่วนบ่อน้ำตื้นพบว่า ส่วนใหญ่จะไม่มีบ่อน้ำตื้นใช้ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างการมีกับไม่มีน้ำใช้ในแต่ละประเภทของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม จะเห็นว่า บ่อน้ำตื้น และประปาหมู่บ้านจะมีอัตราส่วนของผู้ไม่มีใช้มากกว่ามีใช้ ส่วนระบบชลประทานผู้ที่ไม่มีใช้จะมากกว่าผู้ที่มีใช้ในกลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิซึ่งผู้ที่มีใช้จะมากกว่าผู้ไม่มีใช้ อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ χ^2 และ Sig ของแหล่งน้ำทั้ง 3 มีเพียงแหล่งน้ำจากระบบชลประทานเท่านั้นที่ค่า χ^2 เท่ากับ 11.51 และ Sig เท่ากับ 0.001 ซึ่งมี

ค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่า แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การมีไฟฟ้า ในพื้นที่ที่ราษฎรทั้งสองกลุ่มตัวอย่างถือครอง พบว่าในกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิเกือบทั้งหมด มีไฟฟ้าใช้ ในขณะที่ผู้ที่ไม่มีไฟฟ้าใช้มีเพียงส่วนน้อย คือ เพียงจำนวน 2 รายเท่านั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินแล้วความแตกต่างระหว่างการมีไฟฟ้าใช้กับไม่มีไฟฟ้าใช้ พบว่าผู้ที่ไม่มีไฟฟ้าใช้มีสัดส่วนถึง 1 ใน 3 และจากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 20.446 และ Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่า ลักษณะการมีไฟฟ้าใช้ที่ดินของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สภาพถนน พบว่า ที่ดินของราษฎรทั้ง 2 กลุ่มมีสภาพถนนที่ค่อนข้างดี สามารถใช้ได้ตลอดปี และในกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิจะเห็นได้ว่าที่ดินที่มีสภาพถนนใช้ได้บางฤดูมีเพียงรายเดียวแสดงให้เห็นว่าในกลุ่มเปลี่ยนสิทธิมีสภาพถนนค่อนข้างดีกว่ากลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ และจากการวิเคราะห์ χ^2 มีค่าเท่ากับ 7.60 และ Sig เท่ากับ 0.006 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ คือ 0.05 สรุปได้ว่า สภาพถนนในที่ดินของราษฎรทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการทดสอบความแตกต่างในการจัดระบบสาธารณูปโภคให้แก่ราษฎรในพื้นที่จัดสรรทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าว สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ได้ว่า การได้รับบริการจากระบบสาธารณูปโภคของราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินมีน้ำจากระบบชลประทาน ไฟฟ้าใช้มากกว่า และสภาพถนนดีกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน และเป็นการยอมรับสมมติฐานข้อ 4 ที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้

4.5.5 การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐ ตามสมมติฐานข้อ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของราษฎรที่ได้รับจัดสรรที่ดินต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐ เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 5 ที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ว่า ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินมีความคิดเห็นต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐแตกต่างกัน โดยใช้แบบทดสอบ t (t-Test) พิจารณาจากค่า 2-Tail Sig ที่คำนวณได้จากโปรแกรม SPSSPC⁺ หากมีค่าต่ำกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่า ค่าเฉลี่ย (Mean) ความคิดเห็นต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐของผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และได้กำหนดเกณฑ์แปลความหมายโดยให้เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนจากระดับชั้น 5 ชั้น ดังนี้

1.00 – 1.80	อยู่ในเกณฑ์	ไม่เห็นด้วย/ไม่พึงพอใจ
1.81 – 2.60	อยู่ในเกณฑ์	เห็นด้วย/พอใจน้อย
2.61 – 3.40	อยู่ในเกณฑ์	เห็นด้วย/พอใจปานกลาง
3.41 – 4.20	อยู่ในเกณฑ์	เห็นด้วย/พอใจมาก
4.21 – 5.00	อยู่ในเกณฑ์	เห็นด้วย/พอใจมากที่สุด

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับจัดสรรที่ดินต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐ

การจัดสรรที่ดินของรัฐ	ระดับความคิดเห็น				T	2-Tail Sig
	กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ		กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ			
	N=166		N=64			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
-ความพึงพอใจในวิธีการจับ สลากเพื่อจัดสรรที่ดิน	2.56	1.33	2.83	1.25	-1.371	.172
-ความพึงพอใจในการจัดที่อยู่ อาศัยและที่เพาะปลูกให้รวม อยู่ในแปลงเดียวกัน	3.91	1.04	3.50	1.10	2.660	.008
-ความรู้สึกมั่นคงในการถือ ครองที่ดิน	2.86	.98	2.63	1.00	1.533	.127
-ความพึงพอใจในรูปแบบ สิทธิแบบ ส.ท.ก.	2.31	.82	2.17	.83	1.118	.265
-ความพึงพอใจในการจัด บริการน้ำอุปโภค-บริโภค	2.36	1.04	2.68	.84	-2.414	.017
-ความพึงพอใจในการจัด บริการไฟฟ้า	2.30	1.02	2.73	.88	-2.972	.003
-ความพึงพอใจในสภาพถนน	3.14	1.03	3.40	.81	-1.749	.082

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การจัดสรรที่ดินของรัฐ	ระดับความคิดเห็น				T	2-Tail Sig
	กลุ่มไม่เปลี่ยนสิทธิ		กลุ่มเปลี่ยนสิทธิ			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
-ความพึงพอใจในการจัดหา น้ำเพื่อการเกษตร	3.39	1.29	3.97	.84	-3.967	.000

ข้อมูลจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินทั้ง 2 กลุ่ม ต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐ ตามตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ไม่มีประเด็นการจัดสรรที่ดินของรัฐประเด็นใด ที่ราษฎรพึงพอใจในระดับที่มากที่สุดและในขณะเดียวกันก็ไม่มีประเด็นโดยอยู่ในระดับไม่พึงพอใจ โดยในกลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจัดอยู่ในเกณฑ์มากมีเพียงประเด็นเดียวคือ รูปแบบในการการจัดที่อยู่อาศัยกับที่เพาะปลูกให้รวมอยู่ในแปลงเดียวกัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดจัดอยู่ในเกณฑ์พึงพอใจน้อย คือ การจัดบริการไฟฟ้า ค่าเฉลี่ย 2.30 ส่วนในประเด็นอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น และพึงพอใจน้อย 4 ประเด็น สำหรับในกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิมีความพึงพอใจมากในประเด็นการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร และการจัดที่อยู่อาศัยกับที่เพาะปลูกให้รวมอยู่ในแปลงเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย 3.97 และ 3.50 ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่พึงพอใจน้อยมีเพียงประเด็นเดียวคือ รูปแบบสิทธิแบบ ส.ท.ก. ค่าเฉลี่ย 2.17 ในประเด็นที่เหลือมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับปานกลาง

จากข้อมูลดังกล่าวมีข้อที่น่าสังเกต คือ ในกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินความคิดเห็นในเกือบทุกประเด็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่า กลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ ซึ่งได้แก่ ความพึงพอใจในวิธีการจับสลากเพื่อจัดสรรที่ดิน ความพึงพอใจในการจัดบริการน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค ความพึงพอใจในการจัดบริการไฟฟ้า ความพึงพอใจในสภาพถนน ความพึงพอใจในการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับความพึงพอใจของน้ำเพื่อการเกษตร และการได้รับบริการจากระบบสาธารณูปโภคตามสมมติฐานที่ 3 และ 4 ซึ่งกลุ่มผู้เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินจะมีสภาพที่ค่อนข้างดีกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดิน และเมื่อเปรียบเทียบโดยพิจารณาจากความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยวิเคราะห์จากค่า 2-tail Sig สรุปได้

ว่า ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินมีความคิดเห็นต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐแตกต่างกันในประเด็นของรูปแบบการจัดสรรที่ดิน การจัดบริการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค การจัดบริการไฟฟ้าและการจัดหาแหล่งน้ำสำรองเพื่อการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดสอบความแตกต่างในการให้ความคิดเห็นต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐดังกล่าว สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่า ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินมีความคิดเห็นต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเป็นการยอมรับสมมติฐานข้อ 5 ที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้ โดยในภาพรวมแล้วกลุ่มที่เปลี่ยนสิทธิถือครองที่ดินมีความพึงพอใจต่อการจัดสรรที่ดินของรัฐมากกว่ากลุ่มที่ไม่เปลี่ยนสิทธิ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved